

Εκλογές στην Τουρκία: Νίκη Ερντογάν, άνοδος της Ακροδεξιάς, περισσότερη λιτότητα για τον τουρκικό λαό

Του Αλέξη Λιοσάτου*

Μετά από είκοσι συναπτά έτη κυβερνητικής θητείας, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν κέρδισε ξανά στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών στις 28 Μαΐου 2023, με 52,16%, έναντι του Κεμάλ Κιλιτσντάρογλου («Εθνική Συμμαχία», με βασική συνιστώσα το κεμαλικό «Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα» – CHP), ο οποίος κέρδισε το 47,84%. Είχε προηγηθεί ο α' γύρος των εκλογών στις 14 Μαΐου, όπου ο Ερντογάν έλαβε το 49,52%, ο Κιλιτσντάρογλου 44,88% και ο Σινάν Ογκάν έλαβε 5,17%.

Οι συσχετισμοί

Στις βουλευτικές εκλογές (έγιναν επίσης στις 14/5) το μπλοκ του Ερντογάν συγκέντρωσε 49,4% των ψήφων κι εξέλεξε 323 βουλευτές (σε σύνολο 600). Αν και οι βουλευτές του μειώθηκαν ελαφρώς σε σύγκριση με τις εκλογές του 2018 (344 βουλευτές), ο Ερντογάν διατηρεί τη δυνατότητα να εγκρίνει ή να απορρίπτει κατά βούληση νομοσχέδια. Το AKP έπεσε εκλογικά κατά 6-7%, ωστόσο ο συνδυασμός του υπερίσχυσε σε όλες σχεδόν τις σεισμόπληκτες περιοχές που μετρούσαν δεκάδες χιλιάδες νεκρούς μόλις 4 μήνες πριν. Το μπλοκ Κιλιτσντάρογλου εξέλεξε 212 βουλευτές: 23 περισσότερες έδρες από τις προηγούμενες εκλογές. Το Κεμαλικό CHP κατέγραψε μια σχετική αύξηση (περίπου 2,5 εκατομμύρια ψήφοι περισσότεροι και ποσοστό 25,33% από 22,65%).

Το εκλογικό μέτωπο του Ερντογάν («Λαϊκή Συμμαχία»), πέρα από το κόμμα του Ερντογάν, το AKP, περιελάμβανε επίσης κι άλλες αντιδραστικές συνιστώσες όπως το ακροδεξιό Κόμμα Εθνικιστικής

Δράσης (MHP), το ισλαμιστικό κόμμα Yeniden Refah, το ακροδεξιό ισλαμιστικό Κόμμα Μεγάλης Ενότητας (BBP) και το νόμιμο κόμμα της Χεζμπολάχ στην Τουρκία, το HÜDA PAR (τη δεκαετία του 1990 είχε αξιοποιηθεί από τον τουρκικό στρατό διαπράττοντας μαζικές δολοφονίες Κούρδων). Το μπλοκ του Κιλιτσοντάρογλου από την άλλη περιελάμβανε το «Καλό Κόμμα» (İYİP), μια διάσπαση του ακροδεξιού MHP, τα ισλαμιστικά κόμματα δυο πρώην ηγετών του AKP (του Νταβούτογλου και Μπαμπατζάν) και άλλα δεξιά και ισλαμιστικά κόμματα. Ο τρίτος υποψήφιος, ο Σινάν Ογκάν είναι ένας υπερεθνικιστής που προέρχεται από το MHP, με αντικουρδικές και αντιμεταναστευτικές θέσεις. Ο Ογκάν αρνήθηκε να υποστηρίξει τον Κιλιτσοντάρογλου στον β' γύρο, ιδίως επειδή ο τελευταίος υποστηρίχθηκε και από το φιλοκουρδικό HDP, και τελικά στήριξε τον Ερντογάν. Ωστόσο το μεγαλύτερο και πιο αντιμεταναστευτικό κόμμα της συμμαχίας που τον στήριξε διαφοροποιήθηκε και στήριξε τον Κιλιτσοντάρογλου. Η πιο σημαντική άνοδος σημειώθηκε από το ακροδεξιό (συμμαχικό του Ερντογάν κόμμα) MHP. Εκτιμώταν ότι θα λάβει το 5-7% των ψήφων, αλλά τελικά έλαβε 10%. Συνολικά από το 2015 κι έπειτα έχει σημειωθεί σημαντική ενίσχυση της Ακροδεξιάς. Δυστυχώς σε αυτές τις εκλογές αποτυπώθηκε εκ νέου αυτή η τάση. Οι πολιτικές δυνάμεις που κατατάσσονται στην Ακροδεξιά, είτε φιλοερντογανικές είτε αντιερντογανικές, κέρδισαν αθροιστικά περίπου 22% των ψήφων, το μεγαλύτερο στην ιστορία τους.

Γιατί ο κόσμος (ξανα)στήριξε Ερντογάν;

Ο Κιλιτσοντάρογλου κέρδισε τη συντριπτική πλειοψηφία των κουρδικών επαρχιών (14 από τις 17) και ήρθε πρώτος στις πιο πυκνοκατοικημένες επαρχίες της Τουρκίας, όπως η Κωνσταντινούπολη (16 εκατομμύρια – περίπου το 20% του συνολικού πληθυσμού), η Άγκυρα (5 εκατομμύρια), η Σμύρνη (4,5 εκατομμύρια) και η Αττάλεια (2,5 εκατομμύρια). Πιθανά σε αυτό να έπαιξε ρόλο η εκτίναξη της ακρίβειας, που κάνει τη ζωή δυσβάσταχτη για μεγάλα τμήματα της εργατικής τάξης στις μεγάλες πόλεις, αφού για παράδειγμα οι τιμές των ενοικίων ξεπερνούν πλέον στην Ισταμπούλ τον βασικό μισθό. Έτσι μπορεί

να εξηγείται σε αυτές τις πόλεις μια πιο μαζική «αντι-ερντογανική» ψήφος. Παρ' όλα αυτά η παντοκρατορία του Ερντογάν δεν έσπασε και η εξήγηση πρέπει να αποδοθεί κατά βάση στο γεγονός ότι, όπως και στην Ελλάδα, δεν υπήρχε μαζική εναλλακτική που να συγκινήσει την εργατική τάξη. Οι 3 βασικοί υποψήφιοι Πρόεδροι υποστηρίζονταν από αστικές, αντιδραστικές και ακροδεξιές πολιτικές δυνάμεις και τα προγράμματά τους βασίζονταν στον νεοφιλελευθερισμό.

Ο Ερντογάν βασίζεται στον εθνικισμό και τον φονταμενταλισμό, τον αυταρχισμό και την καταστολή, στις υπερεξουσίες του Προέδρου (μέσω της Προεδρικής Δημοκρατίας που ο ίδιος προώθησε το 2017 με δημοψήφισμα και εφαρμόστηκε το 2018), τον έλεγχο των ΜΜΕ και φυσικά τη στήριξη σοβαρού τμήματος της άρχουσας τάξης. Ο Κιλιτσντάρογλου υπερασπίστηκε την επιστροφή στην προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία, τη νεοφιλελεύθερη ορθοδοξία κι έναν κάποιο εκδημοκρατισμό του καθεστώτος, και κατά τα άλλα επιστράτευσε τον εθνικισμό (προσπαθώντας να κάνει κριτική από τα δεξιά στον Ερντογάν), τον ακραίο αντιμεταναστευτικό ρατσιστικό λόγο («θα στείλω όλους τους πρόσφυγες στα σπίτια τους» κ.ά.), ισλαμιστές και ακροδεξιούς συμμάχους. Παρά το γεγονός ότι αυτοπροσδιορίζεται ως «σοσιαλδημοκρατικό», το CHP είναι είναι ένα βαθιά συστημικό κόμμα, με στενές σχέσεις με τον τουρκικό στρατό, φανατικός υποστηρικτής (αποκλειστικά) του ΝΑΤΟ και αντικουρδική παράδοση.

Μετά τον α' εκλογικό γύρο Ερντογάν και Κιλιτσντάρογλου κατηγορούσαν ο ένας τον άλλο ότι ...κάνουν παραχωρήσεις ή στηρίζουν τους Κούρδους. Ο Κιλιτσντάρογλου σταμάτησε να υποστηρίζει τα δικαιώματα των Κούρδων και να ...θυμίζει παλιότερες «υποχωρήσεις» του Ερντογάν στο ΡΚΚ. Έτσι, σύμφωνα και με Κούρδους αναλυτές, οι Κούρδοι ψηφοφόροι έχασαν σε κίνητρο να στηρίξουν τον Κιλιτςντάρογλου. Η συμμετοχή για παράδειγμα στην Ντιγιαρμπακίρ (η μεγαλύτερη πόλη στο τουρκικό Κουρδιστάν) μειώθηκε από 82% στον πρώτο γύρο σε 76% στον δεύτερο. Με αυτή την αντιδραστική και αντιλαϊκή ατζέντα των

αστικών κομμάτων, είναι δεδομένο ότι η τουρκική εργατική τάξη δεν θα κατευθυνόταν με ενθουσιασμό ούτε στη μία ούτε στην άλλη κατεύθυνση, και επίσης ότι θα έπαιζε αποφασιστικό ρόλο η προτίμηση της τουρκικής άρχουσας τάξης- και αυτή κατά πλειοψηφία υποστηρίζει ακόμα τον Ερντογάν.

Κόντρα στην ... καθιερωμένη επίρριψη της ευθύνης στον απλό κόσμο που «ψήφισε πάλι τον αντιδραστικό Ερντογάν», υπάρχουν λαϊκά στρώματα που βλέπουν τον Ερντογάν ως υπερασπιστή των δικαιωμάτων των Μουσουλμάνων απέναντι στον κοσμικό-«αντιισλαμικό» στρατό. Επίσης ο Ερντογάν υποστηρίζει την «πολυδιάστατη» εξωτερική πολιτική και πλασάρεται ως πιο «αντι-ιμπεριαλιστής», ένα χαρτί που έπαιξε άλλωστε και προεκλογικά, παρουσιάζοντας μια πιθανή εκλογική νίκη της αντιπολίτευσης ως «πολιτικό πραξικόπημα της Δύσης μετά την αποτυχία του στρατιωτικού πραξικοπήματος». Θυμίζουμε εδώ το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016 από μερίδα της δυτικόφιλης τουρκικής άρχουσας τάξης, που ανατράπηκε μέσα από την αυθόρμητη κινητοποίηση εκατοντάδων χιλιάδων φτωχών Τούρκων και Κούρδων που μπήκαν μπροστά στα τανκς και έφραξαν τον δρόμο στους ένοπλους επίδοξους πραξικοπηματίες- αυτή η εξέλιξη ενίσχυσε ακόμα περισσότερο στα μάτια του κόσμου την «αντι-συστημικότητα» του Ερντογάν και συσπείρωσε ακόμα περισσότερο το κοινωνικό μπλοκ που τον στήριζε γύρω του. Αυτά σε συνδυασμό με τις ψευτοϋποσχέσεις του Ερντογάν για αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις και ελλείψει πειστικότερης εναλλακτικής στην κοινωνική ατζέντα έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη νίκη του Ερντογάν, όπως έπαιξαν ρόλο τα επιδόματα-φιλοδωρήματα και οι ψευτοϋποσχέσεις του Κούλη απέναντι στο απόλυτο ...ξενέρωμα, του Τσίπρα. Επιπλέον η προσπάθεια του Κιλιτσντάρογλου να ...μοιάσει στον Ερντογάν (με τις συγκεκριμένες συμμαχίες, τις εθνικιστικές και ρατσιστικές κορώνες κλπ) και «να πάει δεξιότερα για να κλέψει ψήφους από τον δεξιό υποψήφιο» ήταν αναμενόμενο να λειτουργήσουν υπέρ του πρωτότυπου και όχι υπέρ της κόπιας, μετατοπίζοντας μάλιστα και όλο το σκηνικό δεξιότερα. Το ποσοστό συμμετοχής μειώθηκε κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες στον β' γύρο και η αποχή έπληξε κυρίως την (άθλια)

αντιπολίτευση.

Αριστερά

Γι' αυτό και είναι λάθος της Αριστεράς που στήριξε τον Κιλιτσντάρογλου απέναντι στον Ερντογάν. Το αριστερό και φιλοκουρδικό HDP συμμετείχε στις εκλογές (για να αποφύγει δικαστικές απαγορεύσεις) με το όνομα «Πράσινη Αριστερά», που συμμετείχε στη Συμμαχία «Εργασίας κι Ελευθερίας», μαζί με το TIP (Εργατικό Κόμμα Τουρκίας, όπου δραστηριοποιούνται και σύντροφοι και οργανώσεις του τροτσκιστικού χώρου) κι άλλα τέσσερα σχήματα της ριζοσπαστικής αριστεράς. Το HDP κέρδισε 8,81% και 61 έδρες, έπιασε το όριο εισόδου στη Βουλή, καταγράφοντας όμως απώλειες σε σχέση με το 11% που είχε εξασφαλίσει στις εκλογές του 2018. Είναι προφανές ότι στηρίζοντας τον α' ή τον β' υποψήφιο της άρχουσας τάξης η Αριστερά δεν μπορεί ούτε να εμπνεύσει ούτε να ενώσει ούτε να συνδεθεί με τμήματα της εργατικής τάξης, αντίθετα μπαίνει στο κάδρο του συστήματος, απογοητεύει τον κόσμο της και χάνει ψήφους αντί να κερδίζει από τα δεξιά της. Είναι προφανές ότι δηλώσεις του τύπου «Οι στόχοι μας συμπίπτουν (!)...γι' αυτό αποφασίσαμε να υποστηρίξουμε τον Κιλιτσντάρογλου» στέλνουν κόσμο στον Κιλιτσντάρογλου και απομακρύνουν τον κόσμο της Αριστεράς.

Είναι κατανοητή η πίεση που μπαίνει σε συντρόφους-σες του κουρδικού κινήματος απέναντι στη σκληρή καταστολή που δέχεται, με χιλιάδες αγωνιστές στις φυλακές ή την εξορία, αλλά δεν δικαιολογεί τις αυταπάτες για τις διάφορες επικαιροποιημένες θεωρίες των σταδίων, όπου «πρώτα θα πέσει η χούντα του Ερντογάν, μετά θα ανοίξει ο δρόμος για τη δημοκρατία, μετά θα διεκδικήσουμε περισσότερα δικαιώματα κοκ», πέρα από το γεγονός βέβαια ότι τίποτα δεν εγγυάται τον δημοκρατικότερο ρόλο του Κιλιτσντάρογλου και τον βαθμό ελευθερίας που θα εξασφάλιζε στο κουρδικό (και όχι μόνο) κίνημα. Δεν είναι τυχαίο πως οι Κούρδοι ψήφισαν μεν κατά πλειοψηφία τον Κιλιτσντάρογλου αλλά με χαμηλά ποσοστά συμμετοχής στον α' γύρο και ακόμα χαμηλότερα

στον β' γύρο. Το HDP έπρεπε να έχει τον δικό του υπόψηφιο και να χαράξει διαχωριστικές με τα υπόλοιπα συστημικά κόμματα. Αθροιστικά, η Συμμαχία Εργασίας και Ελευθερίας (TIP) κέρδισε ποσοστό 10,07% και 65 έδρες. Αξίζει να αναφέρουμε ότι το Εργατικό Κόμμα Τουρκίας τους τελευταίους 4 μήνες τετραπλασίασε τα μέλη του (από 10 χιλ. σε 40 χιλιάδες. -Το TIP μάλιστα υπερδεκαπλασιάστηκε σε μέγεθος τον τελευταίο χρόνο!), κυρίως μέσα από τις δράσεις αλληλεγγύης στις σεισμόπληκτες περιοχές, έκανε ριζοσπαστική αντιπολίτευση κατά του Ερντογάν και υπέρ των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Εξέλεξε 4 βουλευτές, μεταξύ των οποίων ο Can Atalay, δικηγόρος που συμμετείχε σε όλους τους αγώνες της χώρας και ο οποίος βρίσκεται στη φυλακή επειδή υποστήριξε την εξέγερση του Γκεζί το 2013. Τέλος, η στενότερη «Συμμαχία των Σοσιαλιστικών Δυνάμεων» (3 οργανώσεις της άκρας Αριστεράς που δεν ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για κοινό κατέβασμα με το HDP) πήρε 0,29%.

Η Αριστερά δεν πρέπει να στηρίζει κριτικά τους «κοσμικούς αστούς εθνικιστές» απέναντι στους «φονταμενταλιστές αστούς εθνικιστές». Δεν αρκεί εν προκειμένω να παλεύει απλώς ενάντια στον αυταρχισμό και την καταστολή του Ερντογάν, αλλά χρειάζεται να υπερβεί αυτές τις πλαστές διαχωριστικές γραμμές που διαιρούν βαθιά την τουρκική εργατική τάξη (και συμβάλλουν στη διαιώνιση της σκλαβιάς της), να προτάξει την ταξική-κοινωνική ατζέντα και να προσπαθήσει να συγκροτήσει ένα τρίτο μαζικό, το εργατικό στρατόπεδο, τραβώντας κόσμο και από τα δυο αστικά μπλοκ. Αυτή η δυναμική είναι υπαρκτή κι εν μέρει φάνηκε με την ραγδαία ανάπτυξη του TIP μέσα από την αλληλεγγύη του στους σεισμόπληκτους.

Αλλαγή πολιτικής;

Πολλά αστικά ρεπορτάζ επιδίδονται σε προβλέψεις περί αλλαγής πολιτικής από τον Ερντογάν. Αυτό το σενάριο αφενός είναι αμφίβολο από την πλευρά των από πάνω, αφετέρου είναι αδιάφορο από τη σκοπιά των από κάτω. Η τουρκική οικονομία παραπαίει, με την τουρκική λίρα να κυμαίνεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και

τον πληθωρισμό να καλπάζει, ενώ παρατηρείται εκροή επενδύσεων δισεκατομμυρίων από τις τουρκικές αγορές.

Υποτίθεται ότι η πρόβλεψη «αλλαγής» βασίζεται στον διορισμό της Χαφιζέ Γκαγέ Ερκάν, στελέχους του τραπεζικού τομέα των ΗΠΑ, ως διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας και του Μεχμέτ Σιμσέκ, «εκλεκτού» των διεθνών αγορών στο τιμόνι του τουρκικού Υπουργείου Οικονομικών. Η Ερκάν υπήρξε συνδιευθύνουσα σύμβουλος της First Republic Bank και διευθυντικό στέλεχος της Goldman Sachs. Στη First Republic εργάστηκε από το 2014 έως το 2021. Η τράπεζα αυτή έγινε φέτος η μεγαλύτερη που χρεοκόπησε στις ΗΠΑ μετά το 2008. Ο Σιμσέκ είναι οικονομολόγος με καριέρα στις τράπεζες UBS και Merrill Lynch των ΗΠΑ. Αυτοί οι δυο υποτίθεται ότι θα αποτελέσουν εγγύηση για πιο φιλοδυτική και «ορθολογική» νεοφιλελεύθερη πολιτική, επιφορτισμένοι με το καθήκον να σταθεροποιήσουν την τουρκική οικονομία αλλά και την ισοτιμία της τουρκικής λίρας και να οδηγήσουν (υποτίθεται) σε πολιτικές αύξησης των επιτοκίων, μείωσης του αχαλίνωτου πληθωρισμού και προσέλκυση (πάλι υποτίθεται) επενδυτικών κεφαλαίων.

Ωστόσο, σύμφωνα με τον Εμρέ Ερντογάν, δημοσκόπο-αναλυτή, «Η Τουρκία χρειάζεται την υποστήριξη της Ρωσίας και του Κατάρ. Επομένως, δεν μπορούμε να δούμε ριζική στροφή προς τις φιλοδυτικές πολιτικές. Παρόλο που αναμένεται να διαπραγματευτεί αριστοτεχνικά με τις ΗΠΑ και την ΕΕ, επιστροφή σε μια ορθόδοξη οικονομική πολιτική, θα σήμαινε αυτοκτονία για τη νέα κυβέρνηση». Αυτός είναι ο λόγος που και οι δυτικές «αγορές» βλέπουν μεν κάποια θετικά βήματα στις κινήσεις Ερντογάν αλλά κρατούν μικρό καλάθι και περιμένουν να δουν «πράξεις και όχι λόγια». Επιπλέον είναι επιφυλακτικές με το κατά πόσο (και πόσο γρήγορα) είναι αναστρέψιμη η κατάσταση, ειδικά όταν το πλοίο είναι τόσο κοντά στα βράχια». Είτε έτσι είτε αλλιώς, συμφωνούμε με τους συντρόφους της επαναστατικής οργάνωσης Dsır, όταν δήλωνε λίγες μέρες πριν τις δεύτερες εκλογές: «Όποιος έρθει στην εξουσία, θα ξεκινήσει μια βαριά οικονομική επίθεση στην εργατική τάξη και στους

καταπιεσμένους». Όλα τα αστικά ρεπορτάζ προμηνύουν πολιτικές δημοσιονομικής πειθαρχίας και σκληρής λιτότητας, ως προϋπόθεση για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων. Αυτό προανήγγειλε ήδη και ο νέος Υπουργός Οικονομικών, για να αποφευχθεί μια μεγάλη κρίση της οικονομίας που θα οδηγούσε τη χώρα στην προσφυγή στο ΔΝΤ. Όλα τα παραπάνω «επιχειρήματα» είναι γνωστά εδώ και δεκαετίες στις δυτικές κοινωνίες: πρόκειται για τη νεοφιλελεύθερη σαβούρα που ξέρουμε πολύ καλά και από την ελληνική εμπειρία πως εξασφαλίζει (πέρα από εξαπάτηση των απλών ανθρώπων) και τις περικοπές του βιοτικού επιπέδου και το ΔΝΤ, τα μνημόνια, τις ακόμα σκληρότερες περικοπές. Κατά τα άλλα ο Ερντογάν προανήγγειλε την αναθεώρηση του συντάγματος και πιο «φιλελεύθερο σύνταγμα», ενώ υπάρχουν εκτιμήσεις για λιγότερο «σκληρή στάση» στον ελληνοτουρκικό ανταγωνισμό. Διαπραγματεύεται την αγορά F-16 από τις ΗΠΑ με αντάλλαγμα την άρση του βέτο στην ένταξη της Σουηδίας στο NATO και θέτει ως προτεραιότητα τη διατήρηση σταθερών σχέσεων με την ΕΕ και την τήρηση της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας-Ελλάδας που αποσκοπεί στην «αποτροπή» των προσφύγων να φτάσουν στην Ευρώπη και συνεχίζει να δολοφονεί μαζικά πρόσφυγες στη Μεσόγειο και όχι μόνο.

Εν κατακλείδι, η Τουρκία πρόκειται να συνεχίσει με λιτότητα και καταστολή στο εσωτερικό της, με μια οικονομία-αδύναμο κρίκο, με μπόλικο ρατσισμό, εθνικισμό και μιλιταρισμό που θα ενισχύουν την «πολυδιάστατη» εξωτερική πολιτική της για να ενισχυθεί στην ευρύτερη περιοχή ως περιφερειακή δύναμη. Η όποια «αλλαγή» πολιτικής έρθει από τον Ερντογάν (ή και οποιονδήποτε άλλο τον διαδεχόταν) θα είναι μόνο για να επιβαρύνει κι άλλο τα δικαιώματα των εργαζομένων, της νεολαίας, των φτωχών. Για να έρθει η οποιαδήποτε αλλαγή υπέρ της κοινωνικής πλειοψηφίας, πρέπει η τελευταία να οργανωθεί και να κινητοποιηθεί απέναντι στα μέτρα της ντόπιας άρχουσας τάξης, του κράτους και των διεθνών συμμαχιών της. Η τουρκική Αριστερά, μέσα σε αντίξοες συνθήκες, οφείλει να επενδύσει τις προσπάθειές της στην ενότητα, την οργάνωση και τον κοινό αγώνα των Τούρκων και Κούρδων εργαζομένων και φτωχών, των μεταναστών, των γυναικών και όλων των καταπιεσμένων, να

προσπαθήσει να συνδεθεί με τους «από κάτω» μέσα από τις υπαρκτές αντιστάσεις προσπαθώντας να τους οδηγήσει στη νίκη, με σοσιαλιστικό όραμα και στρατηγική. Ωστε να γίνει η «μεγάλη αναταραχή» που έρχεται «υπέροχη κατάσταση» και όχι προάγγελος ακόμα πιο αντιδραστικών εξελίξεων.

ΠΗΓΕΣ

1. <https://rproject.gr/article/meta-tis-ekloges-stin-toyrkia>
2. <https://eksegersi.gr/diethni/tha-stenaxei-apo-ti-skliri-litotita-o-toyrkikos-laos/>
3. <https://internationalviewpoint.org/spip.php?article8105>
4. <https://internationalviewpoint.org/spip.php?article8107>
5. <https://xekinima.org/i-toyrkia-meta-ti-niki-toy-erntogan-kai-ta-kathikonta-tis-aristeras/>
6. <https://internationalviewpoint.org/spip.php?article8116>
7. <https://www.in.gr/2023/06/04/world/tagip-erntogan-polles-ekplikeis-epefylasse-neo-ypourgiko-symvouliao/>
8. <https://www.google.com/amp/s/www.in.gr/2023/06/09/world/tourkia-oi-dyo-somatofylakes-tou-erntogan/amp/>
9. <https://www.ethnos.gr/World/article/266043/toyrkia18mhneslitothtasmetathnepaneklogherntoganoidyskolesapostolesthskybernhshskaihanazhthshependyton>
10. <https://www.ethnos.gr/World/article/264194/oi3oroitoysimsekstonerntogangianagineiypoyrgosoikonomikonhmpalastoghpedotoytoyrko>

yproedroy

11.

<https://www.google.com/amp/s/www.in.gr/2023/06/10/economy/diet-hnis-oikonomia/tourkia-den-peithontai-oi-agores-tin-oikonomiki-strofi-erntogan/amp/>

12.

<https://www.kathimerini.gr/economy/562471579/o-erntogan-allaxe-ta-prosopa-ochi-tin-politiki/>

13.

https://www.huffingtonpost.gr/entry/toerkia-o-erntoyan-kerdise-tis-ekloyes-alla-ochi-tis-ayores-apoleies-dichos-telos-yiate-lira_gr_6482fd4fe4b048eb910e7d90

14.

<https://www.ot.gr/2023/06/14/diethni/tourkia-o-erntogan-apokiryssei-ta-erdoganomics/>

15.

<https://www.kathimerini.gr/world/562455202/toyrkia-to-minyma-tis-epilogis-simsek-sto-ypoyrgeio-oikonomikon/>

16.

<https://socialistworker.co.uk/international/how-did-erdogan-win-the-turkish-presidential-election/>

17.

<https://www.thecommunists.net/worldwide/africa-and-middle-east/lit-ci-and-the-presidential-election-in-tuerkiye/>

18.

<https://www.google.com/amp/s/www.tovima.gr/2023/06/11/world/al-lazei-o-erntogan-oikonomiki-kai-eksoteriki-politiki-tourkos-akadimaikos-mila-sto-vima/amp/19>

<https://www.kathimerini.gr/economy/international/562461400/toyrkia-o-erntogan-diorizei-os-kentriki-trapezitria-stelechostrapezon-ton-ipa/>

20.

<https://www.newmoney.gr/roh/bloomberg/afti-ine-i-dio-pilones-tis-ikonomikis-stratigikis-tou-erntogan-pinakes/21>.
<https://rproject.gr/article/toyrkikes-ekloges-ta-apotelesmata-kai-prota-sholia>

22. <https://internationalviewpoint.org/spip.php?article8107>